

Dansk kulturhistorisk Museumsforenings

årsmøde i Aalborg den 9.–11. august 1963

Årsmødet begyndte fredag eftermiddag med diskussion om »store eller små museer«, indledt af rigsantikvar, professor, dr. phil. *P. V. Glob* og museumsinspektør, mag. art. *Peter Seeberg*.

Glob fandt ingen grund til at drage skel mellem store og små museer. Det aktive museum vil før eller senere blive stort, og alle museer – store som små – har de samme opgaver: at indsamle, bevare og udstille, og alle kan de mere eller mindre deltage i det videnskabelige arbejde: udgravninger, etnologiske undersøgelser og indsamling af traditionsstof.

Betydningsfuldt er et nært samarbejde mellem de forskellige museer indenfor geografisk afgrænsede områder, således som tilfældet er i Sønderjylland og i Nordjylland. Mange opgaver, f. eks. konservering, større undersøgelser og traditionsindsamlinger, der kan overstige det enkelte museums kræfter, vil kunne løses ved et sådant samarbejde.

Om planerne for et nyt nationalmuseum udtalte *Glob*, at de navnlig tog sigte mod en forbedring af forholdene vedrørende museumssamlingernes bevaring, det pædagogiske arbejde og forskningen. Vi skal løse konserveringsopgaverne, uddanne konservatorer, have velegnede lokaler til udstillinger og magasinbrug, desuden foredragssal og oplysningscentral samt lokaler til videnskabelig forskning, arkiv, bibliotek og kontorer. Museets pladsbehov er stort, men der er dog også for Nationalmuseet en grænse, navnlig gælder det pladsen til de udstillinger, der er beregnet for det almindelige publikumsbesøg. Den permanente udstilling tænkes opdelt i tre sektorer: 1) samlet udstilling, kronologisk ordnet, 2) specielle saggrupper, 3) studiensamling (ikke almindelig tilgængelig) med skolelokaler for alle kategorier af skoler – også lejrskoler.

Det afgørende er ikke udstillingens størrelse, men dens kvalitet, overskuelighed og pædagogiske opstilling. Lad så blot alle museer vokse efter de linier, der for hvert enkelt er naturlige.

Seeberg kunne ganske tilslutte sig *Globs* udtalelser om samarbejdets store betydning. Landsdelsmuseerne skal ikke regere, men være konsultative. For hvert landsdelsmuseum er det en vigtig opgave at etablere et nært samarbejde med og mellem de mindre museer indenfor landsdelsmuseumsområdet, mellem landsdelsmuseerne indbyrdes, og mellem lokalmuseerne og Nationalmuseet. Sandsynligvis vil udviklingen gå i retning af flere specialmuseer. I sine afgrænsende regler vil museumsloven sikkert være forældet om 15–20 år. Bestemmelsen om, at de små lokalmuseer kun må have typesamlinger af oldsager, kan ikke holde. Museernes økonomiske midler er små, og det er et problem at skaffe den nødvendige arbejdskraft til løsning af museernes mange opgaver: ordningsarbejder, udstillinger, undersøgelser, udgravninger o. s. v. Museerne må søge at trække interesserede folk ind i museumsarbejdet. Arkitekter til opmåling og bygningsundersøgelser, og amatør-

arkæologer må knyttes til museerne, så deres interesser og evner kan udnyttes på videnskabelig forsvarlig måde. De kan være en stor hjælp ved udgravninger og virke som observatører i området. Ligeledes vil der kunne findes folk, som gerne vil deltage i museernes ordnings- og udstillingsarbejde. Arrangeret på rette vis kan der herigennem skaffes museerne megen gratis arbejdskraft.

Større besøgstal kan opnås på mange måder, f. eks. ved afholdelse af særudstillinger eller andre arrangementer, måske også ved gratis entré, men det kan dog ikke være museets opgave at lade sine gulve slide op af gratister.

Nationalmuseet skal måske nok have sin skoleafdeling, men det er tvivlsomt, om dette også skal gælde lokalmuseerne. Selvfølgelig skal lokalmuseet søge kontakt med lærerne, ligesom det gennem foredrag og på anden vis skal stille sig i spidsen for det lokalt kulturelle arbejde i samvirke med andre kulturinstitutioner. Museerne skal ikke alene beskæftige sig med fortiden, men også interessere sig for nutidens og fremtidens problemer og interesser.

Under den påfølgende diskussion blev blandt andet nævnt, at lokalmuseerne var nødt til at lægge størst vægt på det lokalhistoriske, ellers kan de næppe vente sig større stedlige tilskud. De kan af pladsmæssige grunde heller ikke foretage nogen større indsamling af ting fra tiden efter 1860. Denne opgave må overlades til et stort specialmuseum, som det måske vil være naturligt at lægge i Jylland.

Repræsentantskabsmødet lørdag eftermiddag indledtes af foreningens formand, museumsdirektør Knud Klem, der bød gæster og repræsentanter velkommen og derefter udtalte følgende mindeord:

»Vi har mistet to af vore ældre, veltjente kolleger.

I en alder af 95 år er maleren Johannes Larsen, Kerteminde, død. Hans hovedvirksomhed som kunstner faldt udenfor det egentlige museumsarbejde. Sammen med Peter Hansen og Fritz Syberg hører han til den såkaldte »fynske skole«. Han mestrede både oliefarven, akvarelmalingen og grafiken. Den sidstnævnte lærte han af sin nære ven xylograf F. Hendriksen, men udviklede den i høj grad selvstændigt, således at han blev en fremragende grafiker. I sin tidlige ungdom udførte han en række billeder fra provinsbyens miljø, hvorfra han var udgået, og som han til stadighed følte sig hjemme i. Men han blev i særlig grad »fuglemaleren«, kendt især fra sit samarbejde med Achton Friis, hvilket gav sig udtryk i de store, illustrerede værker »De Dantes Øer«, »De Jyders Land« og »Danmarks store Øer«. Han blev her den fremragende skildrer af den danske ønatur med dens fugleliv og mødet mellem land og sø. Gennem en meget lang årrække var han aktiv museumsmand som medlem af bestyrelsen for Fåborg Museum, og ikke mindst som formand for Kerteminde Museum. I de senere år så vi ham ikke her til vore møder, men han var i høj grad interesseret i sit museumsarbejde, dertil en grej og frisk personlighed, venlig og munter af sind, djærv i sin tale. Han blev æresborger i Kerteminde, ligesom han valgtes til medlem af en lang række danske kunstforeninger og var medlem af det svenske kunstakademi.

Den 14. december 1962 er museumsdirektør Vilhelm Slomann død i en alder af 77 år. Han var ikke af miljø og uddannelse på forhånd bestemt til at blive museumsmand. Efter at have taget skoleembedseksamen i historie, engelsk og fransk tog han bibliotekaruddannelse i Amerika, optog dernæst et langvarigt arbejde for under første verdenskrig at forsyne krigsfanger med bøger og tidsskrifter. I 1918 blev han

bibliotekar ved Kunstindustrimuseet, og i 1923 direktør for museet ved Emil Hanovers død. Han fik der et stort arbejde med fremskaffelse af midler til museet, med opstillingen af samlingerne i de nye lokaler i det gamle Frederiks Hospital, med forøgelse af samlingerne ved særlige, kostbare indkøb, og ved ordningen af museets udstillingsarbejde til gavn for dansk kunsthåndværk. I sin videnskabelige produktion gav han sig især af med danske møbler og med orientens betydning for Europa såvel i den materielle kultur som i kunsthåndværk og ornamentik. På disse sidste felter vakte hans synspunkter heftig diskussion, men mange af de resultater, han kom til, var utvivlsomt af værdi. Han var dertil en elskværdig kollega, agtet af alle. En tid lang var han formand for »Foreningen af danske Museums mænd«, hvis medstifter han var.

Vi vil mindes disse mænds virke for dansk museumsvesen og for dansk kunst og kultur.«

Til stede ved mødet var repræsentanter for følgende museer: Nationalmuseets 1., 3. og 7. afd., Jernbanemuseet, Tøjhusmuseet, Orlogsmuseet, Handels- og Søfartsmuseet, Dansk Landbrugsmuseum, Frederiksborg-Museet, »Den fynske Landsby«, »H. C. Andersens Hus«, Esbjerg Fiskerimuseum, Købstadmuseet, »Den gamle By« og Forhistorisk Museum i Århus, endvidere museerne i Helsingør, Gilleleje, Espergærde, Hørsholm, Søllerød, Roskilde, Køge, Holbæk, Kalundborg, Næstved, Vordingborg, Maribo, Nykøbing F., Odense, Bogense, Middelfart, Rudkøbing, Hjørring, Frederikshavn, Try, Thisted, Aalborg, Viborg, Fur, Randers, Hobro, Mariager, Grenaa, Ebeltoft, Odder, Horsens, Silkeborg, Fredericia, Kolding, Ringkøbing, Ølgod, Varde, Esbjerg, Ribe, Haderslev, Tønder, Aabenrå og Sønderborg.

Efter at museumsdirektør Peter Riismøller, Aalborg, var valgt til dirigent, aflagde formanden følgende årsberetning:

»Vi takker Aalborg Museum, fordi vi denne gang kan mødes i Aalborg, og ønsker museet hjertelig til lykke med dets hundredårs-jubilæum. På kollegernes vegne vil jeg gerne indlede med at give fuld anerkendelse for det arbejde, der er præsteret gennem årene. Mange har hjulpet med i denne opgave, og vi halvgamle eller ældre museumsfolk adresserer især denne tak til afdøde bankdirektør Jørgensen, som i en lang række år arbejdede med opgaven, og ikke mindre til Riismøller, der sammen med sine medarbejdere med ildhu nu ligeledes i mangfoldige år med flittig hånd har lagt sten på sten i dette bygningsværk. Vi glæder os til at se udstillingen, der viser nogle af de resultater, som er nået. Det har glædet mig at læse i Aalborg-aviserne i forgårs, at der nu skal udføres detailprojekt til et nyt kunstmuseum. Det må også medføre ændringer for det historiske museums vedkommende. Selv om der måske bliver lejlighed til at omtale dette senere, vil jeg allerede nu understrege, at Aalborg by, og hvem der ellers står bag dette museum, snarest belejligt bør foretage det fornødne, således at både kunstmuseet og Aalborg historiske Museum kan få tilstrækkeligt gode og tilstrækkeligt store lokaler til at udstille deres samlinger i. Riismøller og hans medarbejdere er raske folk, De vil sikkert med glæde påtage sig den opgave at foretage nye og moderne opstillinger i velegnede lokaler, og når opgaven er fuldført, vil de bevilgende myndigheder glæde sig over, at de tog dette skridt.

Årets studiekredsmøde konverteredes til et kursus med *museumsundervisning* som emne. Som bekendt var det tænkt afholdt i dagene 24.–27. april, således at der eventuelt kunne blive tid til endnu et møde inden sommeren. Mødet skulle

være på Frederiksborg, og vi havde tænkt os, at deltagerne skulle have været indkvarteret på den nordiske lejrskole i Hillerød, således at vi til kursus'et kunne knytte et hyggeligt, kollegialt samvær. Desværre var de foreslåede dage, der var de eneste, på hvilke vi kunne disponere over lejrskolen, uegnede for deltagerne, hvorfor vi måtte lægge kursus'et den 25.–26. maj. Vi takker indlederne og instruktørerne og håber, at deltagerne fandt mødet interessant. Vi kan eventuelt senere tage tilsvarende spørgsmål op, eller andre emner, som der er behov for. Vi takker også Frederiksborg-Museet og direktør Paulsen og familie for værtskab og venlig omsorg for mødets deltagere.

Foreningens årbog »*Arv og Eje*« for 1963 er udsendt for et par dage siden, og jeg benytter lejligheden til at takke forfattere og redaktion for bogens høje kvalitet. Den står fuldt ud mål med sine forgængere, og det er glædeligt, at salget af årbogen er stigende; de første årgange er ved at være udsolgt.

I årets løb har museerne i Try og Middelfart fået statsanerkendelse, ligesom Den antikvariske Samling i Ribe er blevet landsdelsmuseum. Dermed er disse museers forhold blevet forbedrede. Vi håber, at tilsynet vil have mulighed for i den kommende tid at fortsætte med andre museer ud fra den arbejdshypotese, at der ikke er nogen kulturpause.

Tilsynets sammensætning er i årets løb ændret med tilbagevirkende kraft fra 1. april 1962. Bestyrelsen har valgt følgende repræsentanter for Dansk kulturhistorisk Museumsforening i tilsynet: museumsinspektør Hans Neumann med professor Klindt-Jensen som suppleant, og museumsdirektør Svend Larsen med formanden som suppleant.

Tidspunktet nærmer sig nu, da *museumsloven* skal til revision, og bestyrelsen fandt det derfor rimeligt at bede medlemmerne om deres erfaringer og ønsker med hensyn til denne lov, således at vi kunne henvende os til myndighederne med de ønsker, der bedst muligt dækkede museernes opfattelse. Forespørgselen udsendtes den 21. januar, der kom temmelig mange besvarelser ind, og de blev genstand for en grundig behandling i bestyrelsen.

Et enkelt museum, et specialmuseum, ønskede en specialmuseumslov. Dette ønske har vi desværre ikke kunnet viderebringe, da disse museer falder udenfor kulturministeriets ressort. Specialmuseerne er tilknyttet vidt forskellige ministerier, og deres forhold er, økonomisk såvel som på anden måde, ligeledes vidt forskellige, således at denne opgave utvivlsomt er uløselig.

De fleste af museerne ønskede satserne for statstilskuddene, både 100 pct.-satsen og 50 pct.-satsen, forhøjet. En del museer, især naturligvis de større, ønskede overgrænsen forhøjet fra 50.000,- kr. til 75.000,- kr. eller helt ophævet, således at 50 pct.-tilskuddet ydedes til samtlige tilskudsberettigede beløb mellem de to grænsebeløb, eller helt til tops. Der var også anført ønske om, at statstilskuddet på en eller anden måde skulle sættes i forbindelse med museernes lønningsudgifter, således at også de mindre museer kunne blive i stand til at lønne en kustode.

Vanskeligere er det nok at få tilskud til forbedringer på museet, som der også er udtalt ønske om. Et enkelt museum klager over, at et tilskud fra den stedlige kommune, der svarer til den leje, som skal betales til kommunen, der ejer museumsbygningen, ikke kan betragtes som tilskudsberettiget. Det kan jo synes så simpelt, hvis beløbet indgår på indtægtskontoen som et kommunalt tilskud, men det er ikke så simpelt. Fra første færd har man ønsket at undgå, at kommunerne skulle føle

sig fristet til at tage en høj leje af museet og yde det samme i tilskud. Det ville jo være at jonglere lidt med regnskabsbeløbene, og det er umiddelbart forståeligt, at staten ikke ønsker at udsættes for den slags tilskudspolitik, og i det foreliggende tilfælde drejer det sig om en kommune, der simpelthen intet tilskud vil yde udover lokalerne.

En gruppe museer har foreslået, at staten yder 85 pct. af lønningsudgifterne til faguddannet personale, og derudover af de øvrige tilskudberettigede stedlige tilskud 100 pct. af 5.000 kr. og 50 pct. af resten. De samme museer, der har et ret stort besøg, kunne tænke sig, at staten tillige ydede et særligt tilskud på 100 kr. for hver 1000 dokumenterede gæster udover de første 10.000. Begrundelsen herfor er, at et forøget besøg giver udgifter, som andre museer ikke har, og desuden, at entreindtægterne påvirker færre stedlige tilskud.

De vil altså se, at der er mange og forskelligartede ønsker, og det er jo umuligt at samle dem alle under én hat. I sine indgående overvejelser har bestyrelsen også måttet tage i betragtning, at museernes ønske om økonomisk forbedring helst må ligge på de linier, der har nogen mulighed for at blive godtaget, hvilket naturligvis i den foreliggende situation er særlig nødvendigt.

Resultatet blev, at bestyrelsen i sin henvendelse til Statens Lokalmuseumstilsyn ytrede ønske om, at grænsen for 100 pct.-tilskuddet hæves fra 3.000 kr. til 6.000 kr. Derved blev hovedparten af ønskerne om hjælp til lønning af en fast kustode kunne opfyldes. Samtidig bad vi om, at grænsen for 50 pct.-tilskuddet hæves fra 50.000 kr. til 75.000 kr. Vi har tilføjet et ønske om, at der indføres en lovbestemmelse om, at dispositionsbevillingerne pristalsreguleres med udgangspunkt ved lovens tilblivelse i 1958. Dette må siges at være meget påkrævet med de stærkt stigende priser på antikviteter, som er sket i de senere år. Vi har endvidere foreslået, at også den reviderede lovs varighed må blive begrænset til 5 år, således at en ny revision finder sted i folketingsåret 1968-69.

Til den tid vil et yderligere betydeligt antal museer forhåbentlig have modtaget statsanerkendelse, ligesom landsdelsmuseernes antal vil være øget, og der vil være flere fagligt uddannede museumsfolk at placere ved museerne, og da vil det være rimeligt at foretage endnu en revision af loven.

En gruppe museer har ytret ønske om, at Dansk kulturhistorisk Museumsforenings repræsentation i tilsynet øges fra 2 til 4 repræsentanter, og en anden gruppe museer ønsker bortfald af det lovbestemte krav om, at repræsentationen skal udvælges blandt heldagsbeskæftigede, fagligt uddannede museumsledere. Bestyrelsen har viderebragt disse ønsker til tilsynet med henvisning til en bemærkning i museumsbetænkningen af 1956, hvor man henstiller, at tilsynsordningen ikke lægges i for faste rammer, men holdes åben for senere ændringer, og tidspunktet for indførelsen af eventuelle ændringer må naturligt være ved lovens revision.

Hvad der kommer ud af vore ønsker, ved vi ikke. Vi synes, vi har lagt dem på den linie, som i forvejen var angivet, og vi håber meget at få alle vore forslag honoreret. De er ikke ubeskedne, og de er meget nødvendige for museernes økonomi og hele arbejde.

Bestyrelsen har strejft tanken om at lægge årsmødet på et andet tidspunkt af året uden forbindelse med D.H.F.'s årsmøde. På denne måde vil vi kunne gøre vort mødeprogram fyldigere, og vel også få lidt mere ud af samværet. Fællesforeningens formand har overfor mig stærkt henstillet, at denne tanke frafaldes, idet han fryg-

ter, at det skal gå ud over sammenholdet. Personligt vil jeg gerne stærkt understrege, at jeg finder værdien af fællesskabet i D.H.F. så værdifuld, at jeg ikke mener, vi under nogen omstændigheder kan løsne dette, så hvis vi vælger at afholde årsmøderne for os selv, må vi også finde et mødeprogram sammen med D.H.F.'s årsmøde, der bevirker, at vi også kommer til dette møde.

Der er i de seneste dage opstået en diskussion omkring vore museer, foranlediget ved en kronik af turistchef Axel Dessau i »Politiken«. Jeg anser det for rimeligt på de kulturhistoriske museers årsmøde at sige nogle ord herom, og er også af den grund glad for, at dette møde overværes af pressen! Disse bemærkninger dækker bestyrelsens opfattelse, men jeg tror, at de også nogenlunde dækker vore museums-kollegers opfattelse. Skulle dette ikke være tilfældet, beder jeg mødedeltagerne give udtryk for eventuelt afvigende meninger, da jeg tror, det er hensigtsmæssigt, at der skabes klaring om sådanne for museerne meget væsentlige anliggender.

De danske kulturhistoriske museer, og det gælder for så vidt både de private og de offentlige, er skabt af folk, der med begejstring er gået til den opgave: at samle og bevare minderne om gammel dansk kultur. I stor udstrækning er de samme folk gået i brechen for den lokalhistoriske forskning i de historiske samfund, i hvis årbøger denne forsknings resultater er bragt ud til offentligheden. Virksomheden har været parallel indenfor museerne og de historiske samfund, og museerne og deres ledere har haft det samme ønske om at bringe viden om fortidens kultur ud til offentligheden.

Al begyndelse er svær, og selv om vi nu har mere end 100 års virksomhed bag os, er vi dårligt nok kommet længere end til indsamlingsstadiet. Det næste skridt er konserveringen. Den er vi i fuld gang med, men meget mangler endnu. Efter de foregående slægtleds indsamlingsarbejde påhviler det nu pionerernes efterfølgere at konservere og udstille. Hvis konserveringsarbejdet ikke foretages i fornødent omfang, er der om kortere eller længere tid ingen kulturhistoriske genstande at vise frem. Naturligvis er de store offentlige museer langt længere fremme, hvad konservering angår, end de små private, men det er nødvendigt at fremhæve, at offentlighedens interesse for museerne, hvad bevillinger angår, først i de sidste årtier har givet sig synligere udtryk. De, der er gamle nok, vil kunne huske, hvilken ørkenvandring i mangfoldige år det var at finde udveje for Nationalmuseets udvidelse, og med hvor store fødselsveer museets nyordning blev skabt. Den nye museumslov giver landets lokalmuseer forbedrede muligheder, og disse museers arbejde vil forhåbentlig derfor kunne foregå i et stadigt øget tempo, men dog kræves til stadighed megen lokal offervilje, for at loven kan udnyttes, og der er hverken i de mindre eller de større museer, statens iberegnet, arbejdskraft nok til, at større indsats kan gøres i form af publikumsforanstaltninger, og det er jo kedeligt, for der er ingen tvivl om, at større publicity om museerne vil øge interessen for disse og hurtigere hæve bevillingerne. Det er en vekselvirkning, som også museernes folk må tænke over.

Det er museernes primære opgave at indsamle og konservere og udstille, og dernæst at drive forskning. Hvis udgravninger ikke foretages med behørig videnskabelig nøjagtighed, er de fundne ting meget lidt værd, og det er såvel de større museers som lokalmuseernes pligt, at denne primære opgave ikke forsømmes, og kan økonomien og den forhåndenværende arbejdskraft ikke række til mere, må andre opgaver ligge til bedre tider.

Museerne beskæftiger sig mere og mere med spørgsmålet om vore samlingers anvendelse i pædagogikkens tjeneste. Vi er sikkert alle klar over denne sags store betydning og interesserer os alle derfor; og sammen med dette hører også det almindelige voksne publikums udnyttelse af samlingerne. Der lægges megen vægt på en oversigtlig og klar opstilling, og efter min opfattelse er en opstilling med et efter materialets art og betydning afpasset pædagogisk formål lige så hensigtsmæssig over for det voksne publikum som over for skolebørnene, og det synes jeg må være en af vore væsentligste opgaver. Det kan ikke og bør heller ikke siges om danske museumsfolk, at de ikke interesserer sig for, om folk kan have glæde og nytte af at se deres samlinger. En hel del af dem er desuden økonomisk interesseret deri, da entreindtægten spiller en rolle for museets økonomi, og det gælder især de museer, som turisterne mest søger.

Og så er vi da nu ved det fra *turismens* side rejste krav, at der skal være liv på museerne. Det er naturligt, at museerne hver især overvejer, hvad de er i stand til at foranstalte af arrangementer, der står i naturlig forbindelse med deres egne opgaver, men vi vil ikke spændes for turismens vogn. Sporene skræmmer. Jeg er selv gammel turistmand og kan da godt se, at det var en strålende idé, at en by, som ikke havde så meget at byde på, fandt ud af, at man kunne lave et vikingshow. Det er endnu mere imponerende, at man har kunnet fortsætte med samme energi gennem så lang en årrække, så at man nu nærmest i den offentlige bevidsthed har slået fast, at vikingerne gik med bronzealdershjelme fra Viksø mose. Disse hjelme er endda blevet så populære, at drengene nu kan købe dem i legetøjsforretningerne fremstillet i plastik, og nu invaderer man på vikingewis England, Paris og andre steder. Det kan være, at ideen også i denne udnyttelse er god, men det er jo også muligt, at der er takksomme folk i England og Frankrig, som ikke vurderer ideen slet så positivt.

Jeg nævner med forsæt dette eksempel, fordi vi må regne med, at med den sensationstrang, som gennemsyrrer samfundet, og som pressen i så rigt mål nærer i sin reportage, er der ikke grænser for, hvilke gyldne ideer vi kan komme ud for. Hvis ikke Frederikssund havde været så elskværdig at nappe tjansen med vikingerne, ville der have været en mulighed for, at de lokale turistfolk her i Aalborg kunne have foreslået Riismøller en lokal vikingehær på Lindholm høje, men man kan selvfølgelig lave en vikingelejr på Aggersborg eller Fyrkat. Jeg tror, det ville falde vældigt i amerikanernes smag, men der er jo det ved det, at det også skal være efter dansk smag, og det både håber og tror jeg, det ikke er.

Hvis man spørger udenlandske turister, hvad de helst vil se, vil man utvivlsomt få forskellige svar fra tyskere, franskmænd, englændere og amerikanere, og det bliver det naturligvis lidt svært at indrette sig efter. Turistchef Dessau har spurgt amerikanerne, som han virker iblandt, og de, der kender blot en lille smule til amerikanske museumsforhold, er ikke den mindste smule forbavsede over svarene, for de to museer, der roses, er netop de museer her hjemme, der mest er i overensstemmelse med amerikansk mentalitet. Det ene af dem, det kulturhistoriske, som er medlem af denne forening, er jo – i bedste forstand – et show-museum. Det gør sit arbejde på dette område fortrinligt, og det giver vi al anerkendelse, men det har, så vidt jeg har forstået, ikke påtaget sig videnskabelige opgaver, og derfor kan det ikke sammenlignes med de øvrige museer, som er bragt i søgelyset, og kan derfor alene af den grund ikke fremhæves som nogen rettesnor.

For øvrigt findes flere af de ting, som Axel Dessau i sin kronik efterlyser; f. eks. tungerer springvandet på Frederiksborg i turisttiden, og der afholdes også koncerter i slotskirken.

Jeg har forstået, at der nu skal indledes rundbordssamtaler mellem turistfolk og museumsfolk. Jeg vil håbe, at disse vil bringe frugt. Det er klart, at museumsfolk med interesse vil lytte til, hvad turistfolkene har at sige, og det er højst sandsynligt, at det kan medføre fornuftige ændringer, men jeg håber også, at turistfolkene vil forstå, at museerne har deres særlige faglige og videnskabelige opgaver, og at deres hele arbejde ligger i et helt andet plan end turismens. Turistfolkene er jo glade for at reklamere med museerne, men det skal være en ærlig reklame, og jeg tror, at det med skyldig hensyntagen til den anden part, må være museumsfolkene, der afgør, hvad der skal ske ud fra det ansvar til alle sider, som de har.«

Under den påfølgende diskussion advarede *Peter Seeberg*, Viborg, mod en for kraftig afvisning af turismens forslag. Selvfølgelig skal vi ikke give efter på de museumsfaglige områder. Vi skal ignorere de ublu krav, men godtage de fornuftige. *Svend Larsen*, Odense, mente, at turistfolkene så alt for ensidigt på sagen. Museernes primære opgaver er indsamling, bevaring og udstilling. Vi kan lære meget af turistfolkene, navnlig med hensyn til etikettering og omvisning, men vi må ikke nøjes med at tænke på »flokturisten«, vi skal først og fremmest tilgodese de krav, som den søgende museumsgæst stiller. *Holger Rasmussen*, Nationalmuseet, kunne heller ikke godkende alle kravene fra turistfolkenes side. De ønsker at få et hurtigt og overfladisk vue over landets kultur, men tænker ikke på museumsgenstandenes bevaring, og dette er og må være en af hovedopgaverne for museernes folk.

Professor, dr. phil. *Axel Steensberg* syntes, at man i diskussionen blandede pædagogik og turisme sammen. Der er i befolkningen en stærk kritik af museernes indelukkethed. Man ønsker at se tingene i brug, og det er et berettiget ønske. De gamle ting kan selvfølgelig ikke holde til demonstrationsbrug, men så må man hertil fremstille kopier. Dette er dyrt, men der er ingen tvivl om, at man ved en demonstration af tingenes brug kan vække interesse hos publikum, og det kan også have videnskabelig betydning, at sådanne eksperimenter foretages. *Peter Riismøller* foreslog, at emnet »turisme og museer« tages op til særskilt drøftelse på næste årsmøde.

I øvrigt var der blandt repræsentanterne almindelig enighed om, at årsmøderne i fremtiden skulle vare 3 dage, hvilket bestyrelsen lovede at gå stærkt ind for.

Formandens beretning godkendtes.

Dommer *Tage Worsaae*, Vordingborg, forelagde derefter regnskabet, der balancerede med 27.368,96 kr. Udgifterne har været 19.191,39 kr. og kassebeholdningen er 8.177,57 kr., hvoraf 1.356,- kr. henstår til tekstilkonservering, og 2.000,- kr. foreslås hensat til udgivelse af »Arv og Eje« 1964, hvorefter der til foreningens almindelige drift vil være 4.821,52 kr. Forsamlingen gav decharge for regnskabet.

Medlemskontingentet fastsattes til det samme som sidste år.

Dispositionsbevillingerne: 1) Bevillingen til museumstekniske forbedringer havde 29 ansøgninger om tilskud på i alt 88.510,- kr., og fordelingen blev: Fredericia Museum 1.000 kr., Middelfart by- og egnshistoriske Museum 1.000 kr., Sorø Amts Museum 1.500 kr., Esbjerg Museum 1.000 kr., Museet på Sønderborg Slot 675 kr., Holbæk Museum 3.000 kr., Vendsyssels historiske Museum 995 kr., Hjemstavns-museet i Try 1.800 kr., Falsters Minder 1.000 kr., Langelands Museum 1.000 kr., Sydsjællands Museum 4.500 kr., Aalborg historiske Museum 2.530 kr., Viborg

Stiftsmuseum 2.000 kr., Bornholms Museum 1.000 kr. og Forhistorisk Museum, Århus, 2.000 kr., i alt 25.000 kr.

2) Bevillingen til indkøb og konservering havde 24 ansøgninger om tilskud på i alt 44.605 kr., og fordelingen blev: Bornholms Museum 1.000 kr., Esbjerg Museum 1.000 kr., Glud Museum 1.000 kr., Haderslev Amts Museum 2.000 kr., Vendsyssels historiske Museum 2.500 kr., Hobro Museum 1.000 kr., Holbæk Museum 900 kr., Museet på Koldinghus 800 kr., Langelands Museum 800 kr., Lemvig Museum 700 kr., Marstal og Omegns Museum 1.500 kr., Ringkjøbing Museum 500 kr., Roskilde Museum 2.800 kr., Skive Museum 3.000 kr., Museet på Sønderborg Slot 3.500 kr. og Sydsjællands Museum 2.000 kr., i alt 25.000 kr.

*Museumskonsulent*en gav derefter en kort beretning om årets museale arbejde og nævnedes herunder, at antallet af statsanerkendte lokalmuseer siden 1958 er steget fra 33 til 56. Adskillige af vore museer har i årets løb foretaget en nyordning af samlingerne, det gælder blandt andet Sydsjællands Museum i Vordingborg, Middelfart by- og egnshistoriske Museum, Hjemstavnmuseet i Try, »Den gamle Gaard« i Faaborg og Gilleleje Museum.

Ordningsarbejdet er imidlertid kun en del af museernes virke. Indsamling og konservering er mindst lige så vigtige led i vort arbejde. For de fleste lokalmuseer vil det fremtidige indsamlingsarbejde bestå i at komplettere de væsentligt som gaver indkomne samlinger. Det drejer sig om erhvervelse af sjældne og kostbare ting, der kun undtagelsesvis kan forventes som gaver, og som museerne af økonomiske grunde har været afskåret fra at erhverve. Vi står her i hård konkurrence med kapitalstærke og købelystne samlere i ind- og udland, og museerne er her den økonomisk svage part, som med beklagelse må se kulturhistorisk værdifulde genstande, ofte de mest sjældne ting indenfor vor kulturarv, forsvinde ud af landet. Hvad kan vi gøre i denne sag? Vi kan bl. a. ved en kraftig agitation oplyse folk om tingenes nationale værdi, og vi kan foretage en registrering og fotografering af tingene. Det er ganske vist kun en ringe erstatning for selve tingene, men dog bedre end ingenting.

Konservering af museums-genstande har mange lokalmuseer hidtil i alt for høj grad negligeret, men denne side af museumsarbejdet er mindst lige så vigtig som indsamlingsarbejdet. Vi indsamler for at bevare til vore efterkommere! Mange museer undlader at budgettere et årligt beløb til konservering; det går ikke i det lange løb. Jeg ved godt, at konserveringen er dyr, og at der er mangel på kvalificerede konservatorer, men det må ikke blive en undskyldning for, at der intet sker. Jeg tror, at tiden er inde til hurtig og energisk handling på dette område. Ved at løfte i flok blev museumsloven ført igennem. På samme vis kan vi vel også klare en løsning af konserveringsopgaven.

Museumskonsulentens beretning gav anledning til en kort diskussion. Konservator *Lange-Kornbak*, Århus, foreslog oprettelse af en konservatorfraktion til behandling af konserverings-spørgsmålet. *Holger Rasmussen* gjorde opmærksom på, at et forslag foreligger og er til behandling i ministeriet. *Riismøller* fandt det rimeligt, at landsdelsmuseet fik mulighed for at konservere for museerne i dets område.

Det henstilledes til bestyrelsen at rette henvendelse til rigsantikvaren om snarest at søge behandlingen af nævnte forslag fremmet.

Til formand genvalgte Knud Klem, og til bestyrelsen genvalgte Jørgen Paulsen og Hans Neumann samt nyvalgte overlæge Ejnar Hovesen, Grenaa.